

ADDENBROOKE'S COGNITIVE EXAMINATION ACE-R
VLAAMSE VERTALING EN AANPASSING DOOR SAVONET EN VAN BENEDEN
DIENST LOGOPEDIE EN AFASIOLOGIE AZ MARIA MIDDELARES, GENT
ONDERDEEL MINI MENTAL STATE EXAMINATION

HANDLEIDING VOOR AFNAME EN SCORING ACE-R ONDERDEEL MMSE

INLEIDING

> algemene richtlijnen bij afname

Deze screening bestaat uit een aantal te beantwoorden vragen en uit te voeren opdrachten. De totale afnametijd bedraagt ongeveer 10 minuten.

Het is belangrijk dat men de test afneemt in een voor de proefpersoon rustige omgeving. Er is geen standaardopstelling, de screening kan zowel aan tafel als bedside worden afgenomen. Elk onderdeel wordt afgenomen en de vragen dienen in de juiste volgorde te worden gesteld. Er zijn aldus geen afbreekregels. De proefpersoon moet voldoende tijd krijgen om te kunnen antwoorden. Tijdens de afname dient de onderzoeker een neutrale en motiverende houding aan te nemen.

> benodigdheden

scoreformulier PAGINA 1 - 3 (2 pagina's voor de onderzoeker, 1 voor de proefpersoon)
FICHE 1 - 2

1 blanco A4-blad
handleiding
2 balpennen

IDENTIFICATIEGEGEVENS

Op het scoreformulier is plaats voorzien om de naam en de geboortedatum van de proefpersoon, de testdatum, de naam van de onderzoeker en de doorverwijzende arts te noteren. Er is eveneens ruimte voorzien voor een identificatieklever van de proefpersoon.

Laat de proefpersoon weten dat de eigenlijke screening van start gaat en dat u hem enkele vragen zal stellen.

ORIENTATIE

SCORE 0 - 10

> tijd

Vraag de proefpersoon het correcte jaar, het seizoen, de maand, de dag en de datum. Geef telkens 1 punt voor elk correct antwoord.

Herhalen van de instructie/vraag is niet toegestaan tenzij de proefpersoon deze door duidelijke gehoorproblemen niet heeft verstaan. In dit geval mag de instructie/vraag 1 maal herhaald worden vóór de proefpersoon aan de taak begint.

Zelfcorrectie is toegestaan.

> ruimte

Vraag vervolgens de naam van het land, de provincie, de stad/het dorp/de gemeente, het ziekenhuis/de instelling/het gebouw en de verdieping waar de proefpersoon zich bevindt. Geef telkens 1 punt voor elk correct antwoord.

Herhalen van de instructie/vraag is niet toegestaan tenzij de proefpersoon deze door duidelijke gehoorproblemen niet heeft verstaan. In dit geval mag de instructie/vraag 1 maal herhaald worden vóór de proefpersoon aan de taak begint.

Zelfcorrectie is toegestaan.

GEHEUGEN - INPRENTING 3 WOORDEN

SCORE 0 - 3

Zeg de proefpersoon dat u drie woorden zal opnoemen die hij moet herhalen. Benadruk dat hij deze items op een later moment in de screening opnieuw zal moeten oproepen.

Zeg de drie opgegeven woorden 'sigaar' 'bloem' 'deur' traag (1 woord per sec) en duidelijk verstaanbaar.

Geef 1 punt voor elk woord dat bij de eerste poging correct wordt herhaald. Indien de proefpersoon bij de eerste poging de drie woorden niet correct kan herhalen, mogen deze maximaal 3 keer worden aangeboden. Hiervoor worden geen punten meer toegekend, enkel het optimaliseren van de inprenting wordt beoogd.

Registreer het aantal pogingen.

Om leereffect te vermijden bij opeenvolgende afnames, kan u gebruik maken van de woorden 'citroen' 'sleutel' 'bal'.

Herhalen van deze instructie/vraag is niet toegestaan tenzij de proefpersoon deze door duidelijke gehoorproblemen niet heeft verstaan. In dit geval mag de instructie/vraag 1 maal herhaald worden vóór de proefpersoon aan de taak begint.

AANDACHT & CONCENTRATIE

SCORE 0 – 5

> rekentaak (serial 7)

Vraag de proefpersoon van 100 telkens 7 af te trekken tot u 'stop' zegt (na 5 aftrekkingen). Geef 1 punt voor elke opeenvolgende juiste aftrekking. Wanneer de eerste berekening foutief is, geeft u eenmalig het correcte antwoord 93. Daarna vraagt u hoeveel $93 - 7$ is. Van hieraf worden geen correcties door de onderzoeker meer toegestaan, maar vraagt u telkens 'En, verder?'.
Wanneer de proefpersoon tijdens de taak niet actief lijkt verder te rekenen, zegt u 'En, verder?'.

Herhalen van de instructie/vraag is niet toegestaan tenzij de proefpersoon deze door duidelijke gehoorproblemen niet heeft verstaan. In dit geval mag de instructie/vraag 1 maal herhaald worden vóór de proefpersoon aan de taak begint.

Wanneer de proefpersoon tijdens het rekenen de instructie is vergeten, is herhaling aldus niet toegestaan.

Zelfcorrectie is toegestaan.

> achterwaarts spellen

Na de rekentaak vraagt u de proefpersoon het woord 'dorst' te spellen. Deze taak wordt niet gescoord, maar geeft u informatie omtrent de spelvaardigheid van de proefpersoon. Indien de proefpersoon foutief voorwaarts spelt en nadien volgens deze spelwijze achterwaarts spelt, dan kan de fout in het achterwaarts spellen te wijten zijn aan een verminderde spelvaardigheid. In dit geval wordt de score kwalitatief genuanceerd.

Daarna vraagt u hem het woord 'dorst' achterwaarts te spellen. Restarts en zelfcorrectie tijdens het achterwaarts spellen zijn toegestaan, de laatste poging wordt gescoord.

Herhalen van de instructie/vraag is niet toegestaan tenzij de proefpersoon deze door duidelijke gehoorproblemen niet heeft verstaan. In dit geval mag de instructie/vraag 1 maal herhaald worden vóór de proefpersoon aan de taak begint.

Om correct te scoren stellen wij volgende scoringswijze voor:

Geef 5 punten voor een correct antwoord (TSROD).

Volgende fouten kunnen voorkomen: omissie (een letter weglaten), additie (een letter toevoegen), transpositie (aangrenzende letters omwisselen), misplaatsing (niet-aangrenzende letters omwisselen of een letter meer dan één positie verschuiven) en substitutie (een letter vervangen door een andere letter).

Ga als volgt te werk bij de scoring:

Stap 1: Tel alle omissies of addities (elk antwoord bestaande uit minder of meer dan 5 letters, valt onder dit foutentype). Trek per fout 1 punt af van de totaalscore op 5. Als de proefpersoon één of meer van dezelfde letters toevoegt aan het eind van het woord, tel dan 1 fout.

Stap 2: Tel de transposities. Trek ook hier per fout 1 punt af van de totaalscore.

Stap 3: Tel de misplaatsingen. Trek ook hier per fout 1 punt af van de totaalscore.
Stap 4: Tel de substituties (elke substitutie wordt gezien als een omissie + een additie). Trek hier per fout 2 punten af van de totaalscore.

Voorbeelden :

TROD score 5 – 1 omissie van s = score 4/5
TSRROD score 5 – 1 additie van r = score 4/5
TSORD score 5 – 1 transpositie van r/o = score 4/5
SRODT score 5 – 1 misplaatsing van t = score 4/5
DSROT score 5 – 1 misplaatsing van d/t = score 4/5
TSROT score 5 – 1 substitutie van d naar t = score 3/5

TOSD score 5 – 1 omissie van r – 1 transpositie van s/o = score 3/5
SODT score 5 – 1 omissie van r – 1 misplaatsing van t = score 3/5
TSRDDO score 5 – 1 additie van d – 1 transpositie van d/o = score 3/5
SRDDOT score 5 – 1 additie van d – 1 misplaatsing van t = score 3/5
SRDDOT score 5 – 1 additie van d – 1 transpositie van d/o - 1 misplaatsing van t = score 2/5
STRODDD score 5 – 2 addities van d – 1 transpositie van s/t = score 3/5
TOR score 5 – 2 omissies van d/s – 1 transpositie van o/r = score 2/5
TRORD score 5 – 1 transpositie van r/o – 1 substitutie van s naar r = score 2/5
TROTS score 5 – 1 misplaatsing van s – 1 substitutie van d naar t = score 2/5
TO score 5 – 3 omissies van d/s/r – 1 misplaatsing van o = score 1/5
T score 5 – 4 omissies van d/o/r/s = score 1/5

Zowel de rekentaak als het achterwaarts spellen worden afgenomen. Weerhoud enkel de hoogste score.

GEHEUGEN – REPRODUCTIE 3 WOORDEN

SCORE 0 - 3

Vraag de proefpersoon om de drie woorden op te noemen die daarnet werden ingeprent. Geef 1 punt voor elk correct antwoord. De volgorde van reproductie heeft geen belang.

Herhalen van de instructie/vraag is niet toegestaan tenzij de proefpersoon deze door duidelijke gehoorproblemen niet heeft verstaan. In dit geval mag de instructie/vraag 1 maal herhaald worden vóór de proefpersoon aan de taak begint.

Zelfcorrectie is toegestaan.

TAAL – BENOEMEN

SCORE 0 - 2

Geef de proefpersoon FICHE 1. Vraag hem de prenten te benoemen. Geef 1 punt voor elk correct antwoord.

Correcte antwoorden zijn: potlood/ crayon
(pols)horloge/ uurwerk

Fonologische parafasieën, dysartrische of verbaal apractische fouten kunnen het mondeling benoemen negatief beïnvloeden, maar deze fouten worden niet negatief gescoord. Wanneer het antwoord van de proefpersoon een bovenbegrip is van het doelwoord, mag u hem vragen dit te specificeren.

Herhalen van de instructie/vraag is niet toegestaan tenzij de proefpersoon deze door duidelijke gehoorproblemen niet heeft verstaan. In dit geval mag de instructie/vraag 1 maal herhaald worden vóór de proefpersoon aan de taak begint.

Zelfcorrectie is toegestaan.

TAAL – NASPREKEN

SCORE 0 - 1

> zinnen

Vraag de proefpersoon de zin 'nu eens dit en dan weer dat' te herhalen nadat u hem traag en duidelijk hebt voorgezegd. Scoor enkel de eerste poging, zelfcorrectie is dus niet toegestaan. Geef 1 punt voor een correct herhaald item.

Indien het naspreken belemmerd wordt door dysartrische of verbaal apractische fouten, wordt een negatieve score toegekend. In dit geval wordt de score kwalitatief genuanceerd.

Herhalen van de instructie/vraag is niet toegestaan tenzij de proefpersoon deze door duidelijke gehoorproblemen niet heeft verstaan. In dit geval mag de instructie/vraag 1 maal herhaald worden vóór de proefpersoon aan de taak begint.

TAAL – BEGRIP

SCORE 0 - 4

> meerledig auditief opdrachtenbegrip

Leg het blanco A4-blad binnen handbereik voor de proefpersoon. Vraag hem het papier met de rechterhand te nemen, het in twee te vouwen en op zijn schoot te leggen. De proefpersoon mag pas beginnen wanneer de volledige instructie werd gegeven. De instructie wordt volledig en eenmalig aangeboden. Geef 1 punt voor elke correct uitgevoerde opdracht. Herhalen van de instructie/vraag is niet toegestaan tenzij de proefpersoon deze door duidelijke gehoorproblemen niet heeft verstaan. In dit geval mag de instructie/vraag 1 maal herhaald worden vóór de proefpersoon aan de taak begint.

> enkelvoudig leesinhoudelijk opdrachtenbegrip

Geef de proefpersoon FICHE 2 'Sluit uw ogen'. Vraag hem om te doen wat er geschreven staat. Geef 1 punt voor een correct uitgevoerde opdracht.

Herhalen van de instructie/vraag is niet toegestaan tenzij de proefpersoon deze door duidelijke gehoorproblemen niet heeft verstaan. In dit geval mag de instructie/vraag 1 maal herhaald worden vóór de proefpersoon aan de taak begint. Wanneer de proefpersoon enkel leest, mag de opdracht eveneens één keer herhaald worden.

Zelfcorrectie is toegestaan.

TAAL – SCHRIJVEN

SCORE 0 - 1

Geef de proefpersoon PAGINA 3 van het scoreformulier en een balpen. Vraag hem een zin te schrijven op de hiervoor voorziene ruimte. De zin moet betekenisvol zijn, een onderwerp en een werkwoord bevatten. Spelling- of grammaticafouten worden niet beoordeeld. Geef 1 punt voor een correct geschreven zin.

Herhalen van de instructie/vraag is niet toegestaan tenzij de proefpersoon deze door duidelijke gehoorproblemen niet heeft verstaan. In dit geval mag de instructie/vraag 1 maal herhaald worden vóór de proefpersoon aan de taak begint.

Zelfcorrectie is toegestaan.

CONSTRUCTIEVE PRAXIS

SCORE 0 - 1

> overlappende vijfhoeken

Geef de proefpersoon PAGINA 3 van het scoreformulier. Vraag hem de overlappende vijfhoeken na te tekenen. Indien nodig, wijs de proefpersoon erop dat hij niet op de originele figuur mag tekenen. Voor een correcte weergave moeten de overlappende figuren elk 5 hoeken hebben, waarvan er twee kruisen. De intersectie moet een vierzijdige figuur zijn. Geef in dit geval 1 punt. Tremoren en rotatie in de figuur worden niet beoordeeld.

Herhalen van de instructie/vraag is niet toegestaan tenzij de proefpersoon deze door duidelijke gehoorproblemen niet heeft verstaan. In dit geval mag de instructie/vraag 1 maal herhaald worden vóór de proefpersoon aan de taak begint.

Zelfcorrectie is toegestaan.

BEREKENEN SCORES

> totale MMSE score

De MMSE score kan afgeleid worden door de verschillende subscores op te tellen. Het betreft volgende subscores: oriëntatie, geheugen inprenting 3 woorden, aandacht & concentratie, geheugen reproductie 3 woorden, taal benoemen, taal naspreken 'nu eens dit en dan weer dat', taal begrip, taal schrijven, constructieve praxis natekenen vijfhoeken. De MMSE-score varieert tussen 0 en 30 punten en kan op PAGINA 2 van het scoreformulier genoteerd worden.

